

ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลกระทบต่องานวิชาการ
ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา
สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 2*
ADMINISTRATIVE FACTORS AFFECTING THE ACADEMIC
ADMINISTRATION OF BUDDHIST SCRIPTURE SCHOOLS UNDER
THE GENERAL EDUCATION DEPARTMENT,
OFFICE OF BUDDHIST SCRIPTURE EDUCATION AREA 2

ปภัสกรณ์ ชูช่วย, รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ*, สุนทรี วรรณไพเราะ
Paphatsakorn Choochuay, Rungchatchadaporn Vehachart*, Suntaree Wannapairo
มหาวิทยาลัยทักษิณ, ประเทศไทย

Thaksin University, Thailand

*Corresponding author E-mail: rungchatchadaporn@tsu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยการบริหารของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 2 2) ศึกษาระดับงานวิชาการของโรงเรียน 3) ศึกษาปัจจัยการบริหารที่ส่งผลกระทบต่องานวิชาการ และ 4) เสนอแนวทางการบริหารงานวิชาการที่เหมาะสม กลุ่มตัวอย่างคือ บุคลากรในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 2 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 149 รูป/คน เครื่องมือวิจัยได้แก่แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้คือ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า:

1. ปัจจัยการบริหารโดยรวมอยู่ในระดับมากโดยเฉพาะด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด สะท้อนถึงบทบาทสำคัญของผู้นำในการกำหนดทิศทางและขับเคลื่อนงานวิชาการอย่างมีประสิทธิภาพ
2. งานวิชาการโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด แสดงถึงความเข้มแข็งในการดำเนินหลักสูตรให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน

3. การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณชี้ว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารมีอำนาจพยากรณ์ต่องานวิชาการมากที่สุด (ค่าค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ = .350) ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อประสิทธิผลของงานวิชาการ

4. ผลการวิจัยเชิงคุณภาพระบุว่า ผู้บริหารมีบทบาทผู้นำทางวิชาการ มุ่งพัฒนาหลักสูตรการสอน แหล่งเรียนรู้และระบบประกันคุณภาพ พร้อมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้และแรงบันดาลใจแก่ครู

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำ, ครูผู้สอน, การมีส่วนร่วม, งานวิชาการ, โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

ABSTRACT

This research aimed to: 1) examine administrative factors in Buddhist Schools under the General Education Department, Zone 2; 2) investigate the level of academic work in these schools; 3) analyze administrative factors influencing academic work; and 4) propose appropriate academic management guidelines. The sample consisted of 149 personnel from Buddhist Schools under the General Education Department, Zone 2, in the 2025 academic year. Research instruments included questionnaires and interview forms. Data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, Pearson's product-moment correlation coefficient, and multiple regression analysis.

The results revealed;

1. Overall administrative factors were at a high level, with administrators' leadership showing the highest mean, highlighting its crucial role in setting direction and driving academic work effectively.

2. Overall academic work was also at a high level, particularly in school curriculum development, indicating strong curriculum implementation aligned with the school context.

3. Multiple regression analysis showed that administrators' leadership had the greatest predictive power for academic work ($\beta = .350$), demonstrating its direct influence on academic performance.

4. Qualitative findings indicated that administrators served as academic leaders by emphasizing curriculum development, teaching and learning processes, learning resources, quality assurance systems, supportive learning environments, and teacher motivation.

Keywords: Leadership, Teachers, Participation, Academic Work, Buddhist School, General Education Department

บทนำ

ในศตวรรษที่ 21 การศึกษาถือเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาทุนมนุษย์ให้สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมโลกที่มีพลวัตสูง ประเทศไทยจึงให้ความสำคัญกับการยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยยึดตาม รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 54 ซึ่งกำหนดให้รัฐต้องจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยอย่างรอบด้าน และ แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ที่มุ่งเน้นการพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่เชื่อมโยงโดยตรงกับคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน อย่างไรก็ตาม ข้อมูลจากสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2567) ระบุว่า โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่ามาตรฐาน ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงข้อจำกัดด้านการบริหารจัดการเชิงวิชาการที่ยังจำเป็นต้องได้รับการศึกษาอย่างเป็นระบบ

โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 2 เป็นสถานศึกษาที่มีลักษณะเฉพาะโดยมีภารกิจในการจัดการศึกษาแก่พระภิกษุสามเณรควบคู่ระหว่างการศึกษาด้านธรรมศึกษาและสามัญศึกษา แม้จะมีความมุ่งมั่นในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2542) แต่ยังคงประสบปัญหาด้านการบริหารงานวิชาการ อาทิ ความไม่ชัดเจนในการทำความเข้าใจหลักสูตร การดำเนินงานที่ขาดระบบ และการสนับสนุนจากภาคีเครือข่ายที่ยังมีข้อจำกัด ทั้งนี้ การพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนในบริบทดังกล่าวจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลเชิงประจักษ์เพื่อกำหนดทิศทางการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 2, 2567)

ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ปัจจัยการบริหารโดยใช้เกณฑ์ความถี่ร้อยละ 50 ขึ้นไป จากหลักการแนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่าปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่องานวิชาการประกอบด้วย 4 ประการ ได้แก่ 1) ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน 2) ครูผู้สอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม 3) บรรยากาศสภาพแวดล้อม และวัฒนธรรมองค์กร และ 4) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน ซึ่งผู้วิจัยได้นำองค์ประกอบดังกล่าวมาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้

บทความวิจัยนี้นำเสนอผลการศึกษาปัจจัยการบริหารที่มีอิทธิพลต่องานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โดยมุ่งเน้นบทบาทของภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน กระบวนการพัฒนาหลักสูตร และการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายภายนอก เพื่อเสนอแนวทางการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืน อันจะเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดนโยบาย การจัดทำแผนยุทธศาสตร์ และการพัฒนาระบบบริหารการศึกษาเชิงคุณภาพในโรงเรียนพระปริยัติธรรม รวมทั้งการยกระดับองค์ความรู้ด้านการบริหารการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยการบริหารของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 2
2. เพื่อศึกษางานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 2
3. เพื่อศึกษาปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่องานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 2
4. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 2

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดเกี่ยวกับงานวิชาการในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของนักวิชาการหลายท่าน สมฤทัย ล้อแก้วมณี (2561); วรพล เจริญวัย (2562); ธนายุทธ ช่อมะลิ (2563); พระจรัสชัย ปญาวชิโร (ทองปิว) (2563); สกุนดา ไบภักดี (2565) และ ญาดา สุทธิ (2566) ผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์ข้อมูลในตาราง โดยใช้เกณฑ์ร้อยละ 50 ขึ้นไปเป็นเกณฑ์ในการคัดเลือกรายการประกอบที่มีความเกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการ ผลการสังเคราะห์พบว่า ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่องานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม ได้แก่ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร ครูผู้สอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม การจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม และวัฒนธรรมขององค์กร การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง และชุมชน ผู้วิจัยจึงได้นำองค์ประกอบมาใช้เป็นกรอบแนวทางในการดำเนินการวิจัย เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา และสามารถตอบสนองต่อเป้าหมายในการพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน

จากการสังเคราะห์งานวิชาการที่เกี่ยวข้อง โดยใช้เกณฑ์ร้อยละ 50 ขึ้นไปเป็นเกณฑ์ในการพิจารณา ซึ่งครอบคลุมแนวคิด หลักการ และทฤษฎีจากนักวิชาการและแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการ (2550); ยุพา พรหมแย้ม (2562); สิริดา สายมายา (2565); พระอนันต์ แพงวงศ์ (2566); รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2566); Krug (1992) และ Chell (2001) ผู้วิจัยสรุปองค์ประกอบของงานวิชาการในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการศึกษา การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา การนิเทศการสอน การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ผู้วิจัยให้ความสนใจในประเด็นดังกล่าวเนื่องจากสอดคล้องกับบริบทของสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 2 จึงนำองค์ประกอบมาใช้เป็นกรอบแนวทางในการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า การพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชนมีขั้นตอนที่ชัดเจนและเป็นระบบ อันสะท้อนให้เห็นภาพลักษณ์ของโรงเรียน

คุณภาพได้อย่างเด่นชัด ทั้งนี้ จากการสังเคราะห์แนวคิดและผลงานวิจัยของนักวิชาการหลายท่าน พบว่าปัจจัยการบริหารที่ส่งผลกระทบต่องานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม ได้แก่ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร ครูผู้สอน บรรยากาศและวัฒนธรรมองค์กร และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน ขณะเดียวกันงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมสามารถจำแนกได้เป็น 7 ด้านสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา และสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาอย่างเป็นระบบและยั่งยืน

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาปัจจัยการบริหารที่ส่งผลกระทบต่องานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 2 โดยการสังเคราะห์ เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตัวแปรพยากรณ์ (Predictor Variables)

ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่องานวิชาการ

1. ภาวะผู้นำของผู้บริหาร
2. ครูผู้สอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม
3. การจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมขององค์กร
4. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน

ตัวแปรเกณฑ์ (Criterion Variables)

งานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
3. การวัดผลและประเมินผลการศึกษา
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา
6. การนิเทศการสอน
7. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

แนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 2

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) ประกอบด้วย การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถาม และการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์เชิงลึก พื้นที่วิจัยคือสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 2 ประชากร ได้แก่ บุคลากรโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ปีการศึกษา 2568 จำนวน 254 รูป/คน กลุ่มตัวอย่างจำนวน 149 รูป/คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Yamane (1967) ที่ค่าความคลาดเคลื่อน .05 และสุ่มตัวอย่างแบบง่ายด้วยวิธีจับสลาก ผู้ให้ข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จำนวน 5 รูป/คน ประกอบด้วยผู้อำนวยการ 3 รูป และรองผู้อำนวยการ 2 รูป

การเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการโดยขอหนังสือรับรองและหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ เพื่อนำเสนอแก่ผู้บริหารโรงเรียนเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล จากนั้นส่งแบบสอบถามจำนวน 155 ฉบับ ได้รับกลับคืน 149 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 96.13

1. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือการวิจัยเป็นแบบสอบถาม โดยมีการแบ่งออกเป็น 4 ชั้น ตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ จำแนกเป็น สถานภาพ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การปฏิบัติงาน

ขั้นตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยการบริหารที่ส่งผลกระทบต่อวิชาการของโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา มีลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า

ขั้นตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา มีลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า

ขั้นตอนที่ 4 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลโดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

ขอหนังสือรับรองและแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ เพื่อนำเสนอแก่ผู้บริหารโรงเรียนเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล ส่งแบบสอบถามจำนวน 155 ฉบับ ได้รับคืน 149 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 96.13 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามก่อนวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป การดำเนินการด้านจริยธรรมในการวิจัย

3. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือการวิจัย ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยการหาค่า IOC ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3.1 สถิติที่ใช้ทดสอบข้อตกลงเบื้องต้น

ขนาดกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบข้อตกลงเกี่ยวกับการแจกแจงของประชากร โดยสูตรในการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Tabachnick and Fidell (2013) คือ จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (N) ต้องมากกว่า 8 เท่าของจำนวนตัวแปรพยากรณ์ บวกด้วย 50 ซึ่งเขียนได้ดังนี้ $N > 50 + 8m$ (เมื่อ m คือจำนวนตัวแปรพยากรณ์ วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์ด้วยกัน โดยตัวแปรที่นำมาใช้พยากรณ์ต้องมีความสัมพันธ์ไม่เกิน .85 ตามแนวคิดของ Kline (2023) และตัวแปรต้องมีค่า Tolerance มากกว่า 0.2 ค่า VIF น้อยกว่า 5 ตามแนวคิดของ Hair, Black and Babin (2010) วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบการแจกแจงข้อมูลตัวแปร โดยการทดสอบด้วยวิธี Histogram วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์เชิงเส้นระหว่างตัวแปรด้วยวิธี Normal Probability Plot และวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบความเป็นอิสระกันของค่าความคลาดเคลื่อน โดยใช้วิธีการทดสอบแบบ Durbin and Watson

3.2. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

วิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ โดยใช้วิธีแบบขั้นตอน Stepwise เพื่อหาความสามารถในการร่วมพยากรณ์การบริหารงานวิชาการ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญฯ คำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณของตัวแปรพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบและสร้างสมการพยากรณ์การบริหารงานวิชาการ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญฯ ทั้งในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่องานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 2 มีผลการวิจัยดังนี้

ตารางที่ 1 ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่องานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่องานวิชาการ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา	n = 149		ระดับ
	$\bar{X}$	S.D.	
1. ภาวะผู้นำของผู้บริหาร	3.87	0.25	มาก
2. ครูผู้สอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม	3.87	0.27	มาก
3. การจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมขององค์กร	3.87	0.37	มาก
4. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน	3.84	0.34	มาก
รวม	3.87	0.22	มาก

จากตารางที่ 1 ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่องานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X}=3.87$) โดยมีภาวะผู้นำของผู้บริหารเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลสูงสุด ($\bar{X}=3.87$) รองลงมาคือ ครูผู้สอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม และการจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมขององค์กร ขณะที่การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน เป็นปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X}=3.84$) อย่างไรก็ตามปัจจัยรายด้านทั้งหมดอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 2 ความคิดเห็นของบุคลากรโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญฯ ที่มีต่องานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

งานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา	n = 149		ระดับ
	$\bar{X}$	S.D.	
1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.38	0.25	มาก
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	4.16	0.33	มาก
3. การวัดผลและประเมินผลการศึกษา	4.15	0.58	มาก
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	3.97	0.35	มาก

งานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา	n = 149		ระดับ
	$\bar{X}$	S.D.	
5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา	4.19	0.25	มาก
6. การนิเทศการสอน	3.93	0.29	มาก
7. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	4.20	0.27	มาก
รวม	4.15	0.16	มาก

จากตารางที่ 2 งานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X}$ =4.15) โดยที่ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษามีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X}$ =4.38) รองลงมาตามลำดับคือ ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ส่วนด้านการนิเทศการสอนมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X}$ =3.93) ทั้งนี้ งานวิชาการทุกด้านอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ตัวแปรพยากรณ์ของปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่องานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

ปัจจัยการบริหาร ที่ส่งผลต่องานวิชาการ	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig	Collinearity Statistics	
	b	S.E.	β			Tolerance	VIF
ค่าคงที่ (Constant)	2.139	.196					
1. ภาวะผู้นำของผู้บริหาร (X_1)	.230	.049	.353	4.740***	.001	.712	1.404
2. ครูผู้สอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม (X_2)	.183	.039	.303	4.653***	.001	.930	1.075
3. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน (X_4)	.107	0.36	.221	2.977**	.003	.716	1.396
R = 0.654, $R^2 = 0.428$, Adjust $R^2 = 0.416$ S.E.est = 0.1240							

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

***มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

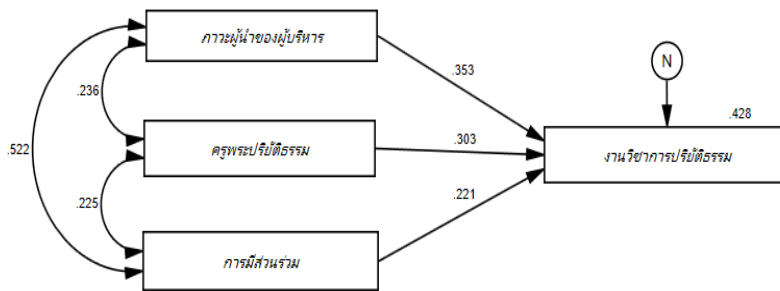
จากตารางที่ 3 ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่องานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 2 ตัวแปรที่มีอำนาจพยากรณ์ที่ดีที่สุด คือ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร (X_1) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์ เท่ากับ .353 รองลงมา คือ ครูผู้สอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม (X_2) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์ เท่ากับ .303 และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน (X_4) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์ เท่ากับ .221 ตามลำดับ ซึ่งตัวแปรทั้ง 3 ด้าน สามารถร่วมกันพยากรณ์สัมประสิทธิ์ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่องานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ได้ร้อยละ 42.80 และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์ ± 0.1240

สามารถเขียนสมการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณในรูปคะแนนดิบ ได้ดังนี้

$$\hat{Y} = 2.139 + .230 (X_1) + .183 (X_2) + .107 (X_4)$$

และสามารถเขียนสมการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

$$\hat{Z} = .353 (X_1) + .303 (X_2) + .221 (X_4)$$

ภาพที่ 2 ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่องานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม
แผนกสามัญศึกษา

จากการสัมภาษณ์แนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 2 ผู้วิจัยได้นำปัจจัยการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 2 ในด้านที่สามารถพยากรณ์ปัจจัยการบริหารของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 2 มาวิเคราะห์ก่อนสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 รูป/คน จากนั้นนำมาวิเคราะห์เพื่อกำหนดแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ดังนี้

1. ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร ผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมควรมีวิสัยทัศน์ทางวิชาการที่ชัดเจน ปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงได้ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครูและวัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้ พร้อมน้อมนำหลักธรรมมาใช้ในการบริหาร เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างยั่งยืนและรักษาอัตลักษณ์ทางพระพุทธศาสนา

2. ด้านครูผู้สอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ควรมุ่งพัฒนาครูให้มีความรู้ ทักษะ และจรรยาบรรณวิชาชีพ ส่งเสริมการสอนเชิงนวัตกรรม การใช้เทคโนโลยีและการวิจัยในชั้นเรียน พร้อมทั้งอบรมพัฒนา และนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่อง เพื่อยกระดับคุณภาพการเรียนรู้อย่างยั่งยืน

3. ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน ควรมุ่งสร้างความร่วมมือกับโรงเรียน ในการวางแผน ดำเนินงาน และติดตามผลการศึกษา ส่งเสริมการสื่อสาร กิจกรรมเชื่อมสัมพันธ์และการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อยกระดับคุณภาพการเรียนรู้อย่างยั่งยืนตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา

อภิปรายผล

การศึกษาปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่องานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 2 สามารถอภิปรายผลการวิจัยดังนี้

1. ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่องานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีภาวะผู้นำของผู้บริหารเป็นปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือครูผู้สอน และการจัดบรรยากาศและวัฒนธรรมองค์กร ส่วนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ซึ่งอาจสะท้อนถึงข้อจำกัดด้านเวลา ความเข้าใจในบริบทของโรงเรียนพระปริยัติธรรม รวมทั้งลักษณะเฉพาะของชุมชนและวัดที่เป็นบริบททางศาสนา ส่งผลให้การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนยังอยู่ในระดับจำกัดทั้งนี้สามารถกล่าวได้ว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนงานวิชาการของโรงเรียน เนื่องจากผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการจะสามารถกำหนดวิสัยทัศน์ สร้างแรงจูงใจ และสนับสนุนให้ครูพัฒนาการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งนำไปสู่การยกระดับคุณภาพทางการศึกษาโดยรวม ทั้งนี้สอดคล้องกับงานของ สมฤทัย ล้อแก้วมณี ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยการอาชีพและวิทยาลัยสารพัดช่างในภาคตะวันออก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยพบว่าปัจจัยด้านผู้บริหาร ครู และการมีส่วนร่วมของชุมชน เป็นองค์ประกอบสำคัญที่มีผลต่อคุณภาพการบริหารงานวิชาการ โดยเฉพาะในด้านการพัฒนาหลักสูตร การประเมินผล และการส่งเสริมการเรียนรู้ของครู ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า “ภาวะผู้นำที่เข้มแข็งและการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย” เป็นรากฐานของการพัฒนางานวิชาการที่มีคุณภาพ (สมฤทัย ล้อแก้วมณี, 2561) นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ นฤมล มณีแดง ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 โดยพบว่าปัจจัยในการบริหารงานวิชาการและประสิทธิภาพของสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก และมีความสัมพันธ์กันในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้ ปัจจัยด้านผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครอง ชุมชน และสภาพทั่วไปของสถานศึกษา เป็นตัวแปรสำคัญที่สามารถร่วมกันพยากรณ์ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการได้ถึงร้อยละ 76.00 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องอาศัยภาวะผู้นำของผู้บริหารควบคู่กับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน (นฤมล มณีแดง, 2565)

2. งานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเฉพาะด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพและการใช้สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา ส่วนด้านการนิเทศการสอนมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ซึ่งอาจเกิดจากข้อจำกัดด้านเวลาในการปฏิบัติงาน และการขาดบุคลากรผู้เชี่ยวชาญในการนิเทศการสอนโดยเฉพาะ ส่งผลให้การติดตามคุณภาพการจัดการเรียนการสอนยังไม่ต่อเนื่องเท่าที่ควร ทั้งนี้ ผลการวิจัยดังกล่าว สอดคล้องกับงานของ อมรรัตน์ ไทรเมือง ที่ระบุ

ว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาควรดำเนินไปอย่างรอบด้าน ครอบคลุมทั้งการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ และการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญในการยกระดับคุณภาพผู้เรียนและสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง (อมรรัตน์ ไทรเมือง, 2565) นอกจากนี้ยัง สอดคล้องกับแนวคิดของ นูรโลลา หลังกูเต๊ะ ที่ชี้ให้เห็นว่า การบริหารงานวิชาการในศูนย์เครือข่ายทุ่งยางแดงอยู่ในระดับมาก โดยเน้นให้ความสำคัญกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นที่เหมาะสมกับบริบทของชุมชน ผ่านการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในพื้นที่ และการเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งเป็นแนวทางสำคัญในการส่งเสริมการจัดการศึกษาที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและสังคม (นูรโลลา หลังกูเต๊ะ, 2565)

3. ภาวะผู้นำของผู้บริหาร ครูผู้สอน และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน เป็นตัวแปรที่สามารถร่วมกันพยากรณ์งานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีอำนาจพยากรณ์ร้อยละ 42.80 ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่อาศัยภาวะผู้นำของผู้บริหาร ครูผู้สอนที่มีคุณภาพ และความร่วมมือจาก ผู้ปกครองและชุมชนในการขับเคลื่อนคุณภาพงานวิชาการของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานของ ญาดา สุทธิ ที่พบว่า ปัจจัยด้านผู้บริหาร ครู และชุมชน มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการบริหารงาน วิชาการของโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งชี้ให้เห็นว่าการพัฒนางานวิชาการจำเป็นต้องอาศัยภาวะ ผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในการกำหนดวิสัยทัศน์และทิศทาง รวมทั้งความร่วมมือของครูและ ภาคีเครือข่ายทางการศึกษา เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมาย ตามมาตรฐานการศึกษา ในขณะเดียวกัน (ญาดา สุทธิ, 2566) ผลการวิจัยนี้ยัง สอดคล้องกับแนวคิดของ Hoy และ Miskel ที่อธิบายว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนเป็นตัวกำหนดบรรยากาศ การทำงานภายในองค์กร และมีผลโดยตรงต่อแรงจูงใจของครูในการปฏิบัติงาน รวมถึงการสร้าง ความร่วมมือกับชุมชนรอบข้าง ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของการบริหารงานวิชาการที่มีคุณภาพ อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยพบว่า “การจัดบรรยากาศและวัฒนธรรมองค์กร” แม้อยู่ในระดับมาก แต่ไม่สามารถพยากรณ์งานวิชาการได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งอาจสะท้อนถึงลักษณะเฉพาะของ โรงเรียนพระปริยัติธรรมที่มีการกิจหลักด้านพระพุทธศาสนา จึงมีการจัดบรรยากาศภายใน ที่มุ่งเน้นความสงบ เรียบง่าย และเป็นระเบียบแบบตามหลักศาสนา มากกว่าการขับเคลื่อนเชิงวิชาการ ที่เน้นนวัตกรรมหรือการแข่งขันเช่นโรงเรียนทั่วไป ทำให้วัฒนธรรมองค์กรไม่แสดงอิทธิพลต่อ ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการอย่างเด่นชัด (Hoy & Miskel, 2013) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วันชัย คำหน่อ และคณะ ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารความเสี่ยงด้านงานวิชาการในโรงเรียนประถม- ศึกษาขนาดเล็ก พบว่าปัจจัยด้านบรรยากาศภายในสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากแต่มีอิทธิพล ต่อการบริหารงานวิชาการน้อยกว่าปัจจัยด้านผู้บริหาร ครู และงบประมาณ ซึ่งชี้ให้เห็นว่าการพัฒนา คุณภาพการศึกษาไม่เพียงขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมองค์กรเท่านั้น แต่ยังต้องอาศัยภาวะผู้นำและ การจัดการเชิงระบบที่มีประสิทธิภาพควบคู่กันไป (วันชัย คำหน่อ และคณะ, 2564) นอกจากนี้ยัง

สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Suharningsih & Murtedjo พบว่า วัฒนธรรมองค์การไม่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อผลการปฏิบัติงานของครู แม้ว่าจะมีแนวโน้มความสัมพันธ์ในเชิงบวก ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า แม้วัฒนธรรมองค์การที่ดีจะเอื้อต่อการทำงาน แต่หากไม่มีการเสริมด้วยภาวะผู้นำที่เข้มแข็งและระบบการบริหารที่มีส่วนร่วม วัฒนธรรมองค์การเพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอที่จะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้อย่างเด่นชัด (Suharningsih & Murtedjo, 2017)

4. จากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร พบว่า การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพควรมุ่งเน้นการพัฒนา “ภาวะผู้นำของผู้บริหาร” ให้มีบทบาทในฐานะผู้นำทางวิชาการที่สามารถกำหนดวิสัยทัศน์ พัฒนาหลักสูตร การเรียนการสอน และระบบประกันคุณภาพอย่างเป็นระบบ ควบคู่กับการส่งเสริม “ครูผู้สอน” ให้มีการพัฒนาความรู้ ทักษะ และแรงจูงใจในการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ควรส่งเสริม “การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน” ในการวางแผนและดำเนินกิจกรรมทางการศึกษา เพื่อสร้างความร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการให้มีคุณภาพ และยั่งยืนผลการวิจัยนี้ สอดคล้องกับงานของ สิริดา สายมายา ซึ่งพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพสำหรับโรงเรียนในโครงการ “การพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดารตามพระราชดำริสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี” โดยเสนอว่า การบริหารงานวิชาการที่มีคุณภาพควรมุ่งพัฒนาผู้บริหารให้มีภาวะผู้นำทางวิชาการที่เข้มแข็ง สามารถกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาได้อย่างชัดเจน มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งสร้างความร่วมมือกับครูและชุมชนเพื่อให้เกิดการพัฒนาทางการศึกษาอย่างรอบด้าน ซึ่งสอดคล้องกับข้อค้นพบในงานวิจัยนี้ที่ชี้ให้เห็นว่า “ผู้นำทางวิชาการที่มีวิสัยทัศน์และความสามารถในการบริหารจัดการเชิงระบบ” เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนคุณภาพของงานวิชาการในโรงเรียนพระปริยัติธรรม (สิริดา สายมายา, 2565) และนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานของ อมรรัตน์ ไทรมือง ที่ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 ซึ่งพบว่า ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการจะมีความสามารถในการกำหนดเป้าหมายและวางแผนพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน ตลอดจนสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้และแรงจูงใจในการทำงานของครูอย่างต่อเนื่อง (อมรรัตน์ ไทรมือง, 2565) ผลการศึกษาดังกล่าวชี้ว่า ภาวะผู้นำที่มีประสิทธิภาพส่งผลโดยตรงต่อความสำเร็จของงานวิชาการ และช่วยสร้างความร่วมมือกับชุมชนในการจัดการศึกษา ซึ่งสะท้อนแนวทางเดียวกับผลการวิจัยในครั้งนี้

องค์ความรู้ใหม่

จากผลการวิจัยครั้งนี้สามารถสังเคราะห์เป็นองค์ความรู้ใหม่ได้ว่า “การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จะเกิดประสิทธิภาพสูงสุดเมื่อมีการบูรณาการภาวะผู้นำของผู้บริหาร การพัฒนาศักยภาพครู และการมีส่วนร่วมของชุมชนเข้าด้วยกันอย่างสมดุล” ภาวะผู้นำของผู้บริหารทำหน้าที่เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนทิศทางการวิชาการ ขณะที่ครูเป็น

ผู้ปฏิบัติที่แปลงนโยบายสู่การจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ส่วนชุมชนและผู้ปกครองเป็นแรงสนับสนุนที่ช่วยเสริมความเข้มแข็งให้แก่ระบบการศึกษาโดยรวม นอกจากนี้ ยังพบว่าปัจจัยด้านบรรยากาศและวัฒนธรรมองค์กรเพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอ หากขาดการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกภาคส่วน ดังนั้น การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนพระปริยัติธรรมควรยึดแนวทาง “ภาวะผู้นำเชิงพัฒนาการทำงานร่วมกัน และการเรียนรู้ตลอดชีวิตของครู” เพื่อสร้างความยั่งยืนทางคุณภาพทางการศึกษาในบริบทของสถาบันพุทธศาสนา

สรุป

บทความนี้มุ่งศึกษาปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่องานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา เขต 2 โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยการบริหารและงานวิชาการโดยรวมอยู่ในระดับสูง โดยภาวะผู้นำของผู้บริหารเป็นปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด สะท้อนบทบาทสำคัญของผู้บริหารในการกำหนดยุทธศาสตร์และขับเคลื่อนงานวิชาการของสถานศึกษา ขณะที่ด้านงานวิชาการที่มีความโดดเด่นที่สุด คือ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งแสดงถึงศักยภาพของโรงเรียนในการปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับบริบทเฉพาะของโรงเรียนพระปริยัติธรรม

ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณชี้ให้เห็นว่า ปัจจัยด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร ครูผู้สอน และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน สามารถร่วมกันพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ด้านวิชาการได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยสามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 42.8 ขณะที่ปัจจัยด้านบรรยากาศและวัฒนธรรมองค์กร แม้จะอยู่ในระดับสูง แต่ไม่พบอำนาจในการพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการอย่างมีนัยสำคัญ

ผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารสนับสนุนผลการวิจัยเชิงปริมาณ โดยเน้นว่าผู้บริหารในฐานะผู้นำทางวิชาการควรมีบทบาทสำคัญในการออกแบบและขับเคลื่อนนโยบายหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน ระบบประกันคุณภาพ และการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมภายในองค์กร ควบคู่กับการส่งเสริมศักยภาพและแรงจูงใจของครูผู้สอน รวมทั้งการส่งเสริมบทบาทของผู้ปกครองและชุมชนในการสนับสนุนและร่วมพัฒนาการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม

โดยสรุป การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลควรตั้งอยู่บนฐานของภาวะผู้นำของผู้บริหาร ศักยภาพของครู และความร่วมมือจากภาคีเครือข่ายอย่างสมดุลและยั่งยืน โดยการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และการสร้างความร่วมมืออย่างเป็นระบบ นับเป็นแนวทางสำคัญในการยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรมในระยะยาว

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมและพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมให้สอดคล้องกับบริบทเฉพาะของสถานศึกษา เพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การทำงานเชิงวิชาการ และการพัฒนาอย่างยั่งยืน
2. โรงเรียนควรให้ความสำคัญกับการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ด้านวิชาการ โดยมุ่งพัฒนาหลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนการสอน และการประเมินผลให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของโรงเรียน พร้อมทั้งสนับสนุนการใช้สื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน
3. ควรพัฒนาศักยภาพครูผู้สอนทั้งด้านสมรรถนะทางวิชาชีพและแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ควบคู่กับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการสนับสนุนทรัพยากร แหล่งเรียนรู้ และกิจกรรมทางวิชาการอย่างเป็นระบบ
4. หน่วยงานกำกับดูแลควรจัดทำแผนพัฒนางานวิชาการที่เน้นการบูรณาการความร่วมมือระหว่างผู้บริหาร ครู ชุมชน และองค์กรเครือข่ายภายนอก เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารจัดการเชิงบูรณาการระหว่างโรงเรียนพระปริยัติธรรมกับภาคีเครือข่ายภายนอก เพื่อสนับสนุนการพัฒนางานวิชาการให้มีคุณภาพและความยั่งยืนในระยะยาว
2. ควรดำเนินการวิจัยด้านการประเมินความต้องการจำเป็น (Needs Assessment) เกี่ยวกับปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการพัฒนางานวิชาการ เพื่อใช้เป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ในการกำหนดยุทธศาสตร์และนโยบายการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรมในอนาคต
3. ควรศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการเชิงปฏิบัติการ (Action-Based Management Guidelines) ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริงในโรงเรียนพระปริยัติธรรม เขต 2 เพื่อยกระดับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ญาดา สุทธิ. (2566). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยบูรพา.

- ธนายุทธ ช่อมะลิ. (2563). ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- นฤมล มณีแดง. (2565). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- นุรุลลอ หลังกูเต๊ะ. (2565). การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศูนย์เครือข่ายทุ่งยางแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- พระอนันต์ แพงวงษ์. (2566). การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม 1. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยพะเยา.
- พระจรัสชัย ปญญาวิโร. (2563). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 10 สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ยุพา พรหมแย้ม. (2562). การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2566). การบริหารงานวิชาการเพื่อการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาในวิถีชีวิตใหม่ (พิมพ์ครั้งที่ 2). สงขลา: เทมการพิมพ์.
- วรพล เจริญวัย. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วันชัย คำหน่อ และคณะ. (2564). การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารความเสี่ยงด้านงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 2. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 6(8), 360-370.
- สมฤทัย ล้อแก้วมณี. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการบริหารงานวิชาการวิทยาลัยการอาชีพและวิทยาลัยสารพัดช่างในภาคตะวันออก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สกุณา ไบภักดี. (2565). ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

- สิริดา สายมายา. (2565). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพสำหรับโรงเรียน
ในโครงการ “การพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริสมเด็จพระกนิษฐา-
ธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี” (โรงเรียน กพด.) สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหา
บัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. (2542). พระราชบัญญัติโรงเรียนพระปริยัติธรรม พุทธศักราช
2542. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). รายงานการศึกษาวิจัยเพื่อทบทวนภารกิจและ
โครงสร้างของหน่วยงานการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- อมรรัตน์ ไทรเมือง. (2565). ภาวะผู้นำทางวิชาการกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร
สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2. ใน
วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- Chell, J. (2001). Introducing principals to the role of instructional leadership: A
summary of a master's project by Jan Chell.
- Hair, J. F., Black, W. C., & Babin, B. J. (2010). Multivariate data analysis (7th ed.).
Pearson: Prentice Hall.
- Hoy, W. K., & Miskel, C. G. (2013). Educational administration: Theory, research, and
practice (9th ed.). New York: McGraw-Hill.
- Kline, R. B. (2023). Principles and practice of structural equation modeling (5th ed.). Guilford
Press.
- Krug, S. E. (1992). Instructional leadership: A constructivist perspective. Educational and
Psychological Measurement, 52(1), 15–27.
- Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2013). Using multivariate statistics (6th ed.). Pearson
Education.
- Suharningsih, S., & Murtedjo, M. (2017). The effect of academic supervision, managerial
competence, and school climate on teacher performance. Journal of
Education and Practice, 8(10), 86–92.
- Yamane, T. (1967). Statistics: An introductory analysis (2nd ed.). Harper & Row.

